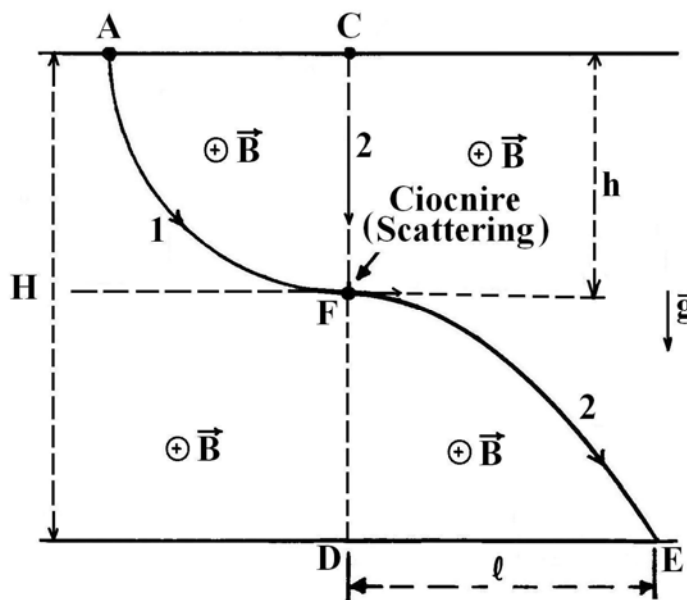

ПРВИ БИЛАТЕРАЛНИ СУСРЕТ МЛАДИХ ФИЗИЧАРА КРАЈОВЕ И НИША
Крајова 1. новембар 2008

3. разред

Проблем 1

Из тачке А, која се налази на висини H (види цртеж), пуштена је да се слободно креће квазитачкаста честица (1), масе M и наелектрисања $Q > 0$. Кретање се одвија у хомогеном магнетном пољу магнетне индукције $\vec{B}$, нормалном на раван цртежа и усмереном ка тој равни, и у гравитационом пољу са константним гравитационим убрзањем $\vec{g}$. Док пролази кроз најнижу тачку своје трајекторије (тачка F на цртежу), честица (1) се судара са другом квазитачкастом честицом (2), електрично неутралном, која је пуштена из тачке С смештене на истој вертикали на којој лежи и тачка F. Растојање $CF=h$ је познато. Одмах након судара у тачки F, честица (1) наставља да се креће удесно у хоризонталном правцу, у равни цртежа. Честица (2) након судара стиже до тачке E, која се налази на хоризонталном растојању $DE=\ell$. Имајући у виду да приликом судара није дошло до трансфера наелектрисања између честица, као и да је судар био тренутан, одредити:

- a) време за које је честица (2) прешла пут од тачке F до тачке E;
- b) масу честице (2);
- c) брзину честице (2) у тачки E.

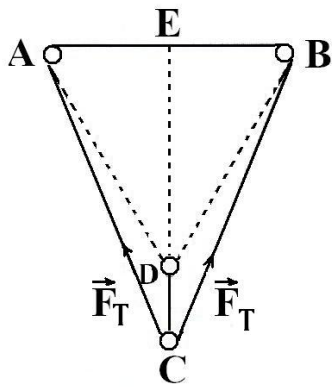
Проблем 2

Униформно неистегљива струна дужине L и укупне масе M , обешена вертикално, лагано је ударена по свом горњем крају тако да се настали трансферзални импулс креће наниже. У исто време, почев од горњег краја струне, тачкасто тело (материјална тачка) почиње слободно да пада, (паралелно, у вертикалном правцу).

- a). На ком месту ће, гледано од доњег краја струне, тачкасто тело престићи импулс? Одредити одговарајући тренутак времена.
- b). Наћи брзину тела (v_b) и брзину импулса у струни (v_i) у тренутку када тачкасто тело престиже импулс.
- c). Који је однос између временских интервала за које импулс у струни и тачкасто тело пређу растојање L ?

Проблем 3

Лопта масе m је окачена о крај еластичне жице занемарљиве масе која је натегнута на два хоризонтална, идеално глатка штапа. Штапови се налазе на истој висини а растојање између

њих је l . Дужина недеформисане жице је $2l$ (слика). У стању равнотеже, када је оптерећена лоптом, жица формира једнакостранични троугао.

(а) Уколико је x померај положаја лопте масе m у вертикалном правцу, одреди укупно издужење жице Δl .

(б) Претпоставимо да је $x \ll l$ па можемо чланове који су реда величине x^2 занемарити у односу на оне који садрже l^2 . Узимајући то у обзир упрости одговор на претходно питање.

Формула која ће ти бити потребна је $(1 + ax)^m \approx 1 + max$

(ц) Одреди крутост жице

(д) Изведи тачан израз за реституциону силу

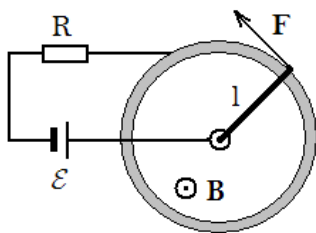
(е) Упрости тај израз у складу са објашњењем датим под (б)

(ф) Одреди ефективну крутост жице k_{eff} жице полазећи од израза $F = k_{eff} x$

(г) Одреди фреквенцију малих вертикалних осцилација.

Проблем 4

Проводни штап обрће се без трења око вертикалне осе која пролази кроз центар хоризонталног проводног прстена чији је полупречник l , док други крај штапа клизи по том прстену под дејством тангенцијалне силе F (види слику). Линије хомогеног магнетног поља индукције B нормалне су на раван прстена. Између осе и прстена прикључен је извор електромоторне силе $\mathcal{E}$ преко отпорника R .

а) Израчунати момент силе магнетног поља M_m , узимајући

$$\text{у обзир да је } \sum_{i=1}^n i = \frac{n(n+1)}{2}.$$

б) Наћи устаљену угаону брзину штапа ω_{const} .

с) Изразити снагу овако добијеног струјног генератора P у зависности од угаоне брзине штапа.

Упутство: Сви задаци су обавезни. Време израде је 4 сата.

Задатке саставили: проф. др Флореа Улиу (Крајова); мр Дејан Димитријевић и проф. др Љубиша Нешић (Ниш)

Задатке изабрали: проф. др Флореа Улиу (Крајова); проф. др Љубиша Нешић (Ниш).